

Utvikling av system for samproduksjon mellom kommuner og idrettslag

PROSJEKTBEKRIVELSE

Konsentrat

Trivselslaben AS er en sosial entreprenør som har samarbeidet mye med kommuner og frivillige i ulike prosjekter. Vi ønsker nå å gjennomføre et prosjekt der vi skal utvikle et system for samproduksjon mellom kommuner og frivillige. Det skal gjøre det mulig å benytte frivillige i de kommunale tjenestene i langt større omfang enn tilfellet er i dag. Dette er et svar på oppfordringen om å ta i bruk alle gode krefter for å møte fremtidens samfunnsutfordringer. Prosjektet vil fokusere på idrettslag, en del av frivillig sektor som vi kjenner godt og mener er spesielt egnet for samproduksjon med kommunen. Sluttproduktet skal likevel enkelt kunne tilpasses alle deler av frivillig sektor.

Innhold

1. Innledning – samproduksjon mellom kommuner og frivillige kan øke den lokale bærekraften 2
2. Idrettslagene trenger inntekter og kan tilby arbeidskraft..... 3
3. Hovedutfordringen er at kommunene og frivilligheten er fundamentalt ulike 4
4. Å involvere idrettslagene i ideelt arbeid kan skape positive ringvirkninger i lokalsamfunnet ... 6
5. Produktet vårt skal gjøre samproduksjonen verdifull for både kommunen og idrettslaget 7
6. Forprosjektet skal brukes til å avklare forutsetninger og finne samarbeidspartnere..... 8

1. Innledning – samproduksjon mellom kommuner og frivillige kan øke den lokale bærekraften

I årene som kommer vil kommunene få flere oppgaver, som de må løse med færre ressurser. Å invitere til samarbeid med alle gode krefter i lokalsamfunnet kan være et svar på denne utfordringen. Vi ønsker å utvikle et system som gjør det lettere for frivillige å bidra i den kommunale tjenesteproduksjonen.

En rekke utviklingstrekk viser at det norske velferdssamfunnet vil bli satt på prøve i årene fremover: en aldrende befolkning, frafall i skolen, økende innvandringskostnader, høy grad av sykefravær og uførhet, svekket produktivitetsvekst per ansatt og fallende oljeinntekter (1). Den kommende økningen i eldreomsorgsbelastningen har fått særlig oppmerksomhet; kommunene får flere eldre å ta vare på, med færre ressurser (2).

Et løsningsforslag som det ofte pekes på er økt satsing på frivillig innsats, som kan avlaste de kommunale tjenestene. Sammenlignet med andre land har Norge høy andel frivillige, men den samlede tiden som brukes på frivillighet er fortsatt lav og det kan være et betydelig potensial for å øke denne innsatsen (3).

Men det er to hovedutfordringer knyttet til økt satsing på frivillighet i velferdsproduksjonen. For det første er trenden at det blir stadig vanskeligere å rekruttere frivillige: De store ideologiske folkebevegelsene har stagnert og er på vei ned, stadig færre lag tilslutter seg lokale og regionale organisasjoner, sammenhengen mellom medlemskap og frivillig innsats blir svakere og «den harde kjernen» av frivillige er aldrende (4).

For det andre viser erfaringene at det er lite systematikk i samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og frivillige/sivilsamfunn (5). Systematikk er helt avgjørende hvis frivillig arbeid skal kunne avhjelpe kommunenes fremtidige kapasitetsutfordringer.

Vi har de samme erfaringene: fra relevante prosjekter i vår bedrift Trivselslaben AS, som tidligere ansatte i kommunesektoren, og gjennom mange år som frivillige i lag og foreninger. Vi mener det må rettes særlig fokus mot to områder hvis man skal lykkes å få til samproduksjon i større skala:

- **Rekruttering:** Siden mangelen på frivillige er en grunnleggende barriere for å få til samproduksjon, bør det rettes større fokus mot det uforløste potensialet som ligger i å rekruttere idrettslag til å delta i kommunal velferdsproduksjon, vel og merke mot noe godtgjøring. I dag opplever vi at rekrutteringsfokuset kun er rettet mot ideelle organisasjoner.
- **Samarbeidsgrunnlaget:** Siden kommuner og frivillige organisasjoner (som idrettslag) har grunnleggende forskjellige formål og kulturer, bør det rettes større fokus mot å sikre at begge parters kjerneinteresser ivaretas på en balansert og tilfredsstillende måte. Det må på plass hvis man skal ha forhåpninger om å få etablert nødvendig systematikk i samarbeidet.

Vi ser et potensial for å utvikle et system, et kommersielt produkt, som skal ivareta nettopp dette, som skal sikre effektiv og verdifull samproduksjon mellom kommuner og idrettslag der

- velferdsoppgaver løses i tråd med kvalitetskrav,
- kommunenes utgifter reduseres,
- idrettslagenes (dugnads-) inntekter øker, og
- lokalsamfunnets sosiale kapital vokser.

Systemet skal være bindeleddet mellom kommunen og den frivillige organisasjonen som legger til rette for et godt samarbeid, og sikrer en samproduksjon som har verdi for begge parter. I prosjektet vil vi ha fokus på idrettslag og kommunens helse- og omsorgstjenester, men målet er at systemet skal kunne anvendes av større deler av frivillig sektor og kommunale tjenester.

Vi vil utvikle et system som er særlig egnet for mindre kommuner og i distriktene, der prognosene viser at fremtidsutfordringene rammer hardest (6) og rekruttering av frivillige blir vanskeligst.

2. Idrettslagene trenger inntekter og kan tilby arbeidskraft

Vi velger å fokusere på idrettslag i prosjektet fordi vi mener de har spesielt gode forutsetninger for å kunne bidra til samproduksjon med kommuner, i en litt større skala. Det handler både om rekrutteringsgrunnlag og gjennomføringsevne. Et system som fungerer for idrettslag vil også kunne tilpasses øvrige deler frivillig sektor.

Frivillig sektor består i hovedsak av *de ideelle organisasjonene*, der drivkraften er uegennyttig innsats for andre, og *interesseorganisasjonene*, der drivkraften er organisasjonens egen aktivitet. I de fleste tilfeller der det drøftes å rekruttere frivillige til innsats for kommunen, har man ensidig fokus på de ideelle organisasjonene. Da går man glipp av mulighetene i interesseorganisasjonene. Her er idrettsbevegelsen, med sin store medlemsmasse, spesielt interessant. I 2016 var det på landsbasis 8165 ordinære idrettslag med over 2,1 mill. medlemskap (7). Vi mener idrettslagene utgjør et stort, uutnyttet potensial for samproduksjon med kommunene fordi:

- Idrettsbevegelsen har fotfeste over hele landet, også på små steder og i distriktene. Idrettslagene er homogene i betydning at man lett kjenner seg igjen i måten å organisere og drifte de ulike klubbene på. En fordel når vi skal lage et produkt med bredt nedslagsfelt.
- Idrettsbevegelsen vokser jevnt og har medlemmer i alle aldersgrupper. Idrettslagene representerer et tverrsnitt av lokalsamfunnene de tilhører. Mange barn, ungdom og unge voksne er med, så problemene med medlemsaldring unngås; i dag er det ikke uvanlig at den frivillige er like gammel og trenger nesten like mye bistand som den de hjelper.
- Det er naturlig å involvere idrettsbevegelsen for å løse felleskapets utfordringer fordi idrettslagene allerede har en sentral rolle for folkehelsen og som sosialt «lim» i lokalsamfunnene. På mindre steder er ofte idrettslagene bærebjelken når det gjelder aktivitetstilbud for barn, unge og voksne. For disse gruppene betyr idrettslagene bolyst.
- Idrettslag har grunnleggende kompetanse om planlegging, organisering og gjennomføring av frivillig arbeid i form av dugnader og arrangementer. De har stor dugnadskapasitet gjennom mobilisering av barn, foreldre og besteforeldre, som kan brukes i ulike roller og i ulike settinger.
- Idrettslag «jakter» nærmest alltid på inntektsmuligheter, og dugnad blir viktigere jo mindre lokalsamfunnet er siden grunnlaget for andre inntekter (som sponsormidler) ofte er svært begrenset. Det gir idrettslag en naturlig motivasjon for å påta seg betalte oppgaver.

Det siste punktet er svært viktig for vår prosjektidé, som utfordrer tankegangen om at man rekrutterer best til uegennyttig innsats hvis man ikke tilbyr betaling. Det finnes flere studier og undersøkelser som fremhever idealisme som viktigste motivasjonsfaktor for at folk engasjerer seg i frivillig arbeid (8). Hvis betaling bringes på banen vil mange bli opptatt av hvem som får hvor mye, og hvorfor. Andre vil miste motivasjonen fordi arbeidet ikke lenger er ideelt, innsatsen gir ikke en like god følelse lenger. Kan det tenkes at en allerede nedadgående rekruttering vil bli ytterligere svekket

hvis det innføres betaling for frivillig arbeid? Vi tror ikke det nødvendigvis må være slik, hvis man bare klarer å vise at betalingen kommer frivillighetene til gode.

Det blir vanskelig å vekke idrettslagenes interesse for samproduksjon uten å kunne tilby noe form for godtgjørelse. En interesseorganisasjon har ikke en iboende motivasjon for å være til nytte for andre enn seg selv. Mange idrettslag har partnerskapsavtale med kommunen, men det omfatter typisk oppgaver som knytter seg til idrettsanlegget klubben bruker, altså motivert av egeninteresse.

Samtidig må man ikke glemme at arbeid i og for idrettslag i all hovedsak er frivillig og gratis. Det er enkeltpersoner som stiller opp for et fellesskap. Det er ikke de personlig men klubben som får betalingen i form av arbeidsinnsats eller dugnads kroner. Dugnadsinnsatsen til de frivillige er nettopp motivert av at det er klubben som mottar betalingen. Det er liten grunn til å tro at deres motivasjon for å stille opp frivillig for klubben blir mindre hvis jobben er å hjelpe eldre med snømåking i stedet for å selge lodd eller vafler. Tvert imot tror vi motivasjonen øker.

Så er spørsmålet om kommunene er villige til å betale litt for frivillig arbeid. Vi kan ikke se at dette har blitt diskutert i tidligere beskrivelser av samproduksjon mellom kommuner og frivillige. Men utviklingstrekkene er slik at kommunene sannsynligvis bare har to valgmuligheter:

- a) Fastholde at frivillig innsats for kommunen skal være gratis, og akseptere at samproduksjonen med frivillige ikke vil være i en skala som bidrar til å forbedre kommuneøkonomien.
- b) Åpne for godtgjøring av frivillig innsats for kommunen på et nivå som stimulerer til samproduksjon, men samtidig til vesentlig lavere kostnad enn om kommunen selv utfører tjenesten.

Vi tror mange kommuner er villige til å i alle fall prøve ut betalingsmodellen (b). Men det forutsetter at det er et system som også kan sikre at samproduksjonen blir effektiv, og det er kanskje en større utfordring enn selve rekrutteringen av frivillige.

3. Hovedutfordringen er at kommunene og frivilligheten er fundamentalt ulike

Partenes forskjeller når det kommer til formål og kultur er den største barrieren prosjektet må komme forbi. Vi tror løsningen ligger i å fokusere på partenes behov. Et system som ivaretar både kommunens og idrettslagets kjerneinteresser på en tilfredsstillende måte, vil være selve fundamentet for samproduksjonen.

Trivselslaben har jobbet i flere år i feltet mellom kommunal og frivillig sektor. Vi har samarbeidet med begge sektorene i flere prosjekter (jf. kap. 8), og kjenner godt til utfordringene det innebærer. Vi mener den største er de organisatoriske og praktiske forskjellene mellom kommunene og frivillige. De fungerer etter helt ulike mekanismer, der tilsynelatende små ting skaper store barrierer. Det kan f.eks. være vanskelig å få gjennomført møter når kommunen vil ha det på dagtid for å unngå overtid, og de frivillige vil ha det på fritiden, altså ettermiddag/kveld. Det kan virke banalt, men er i realiteten bare ett av mange praktiske problemer man må forholde seg til og løse.

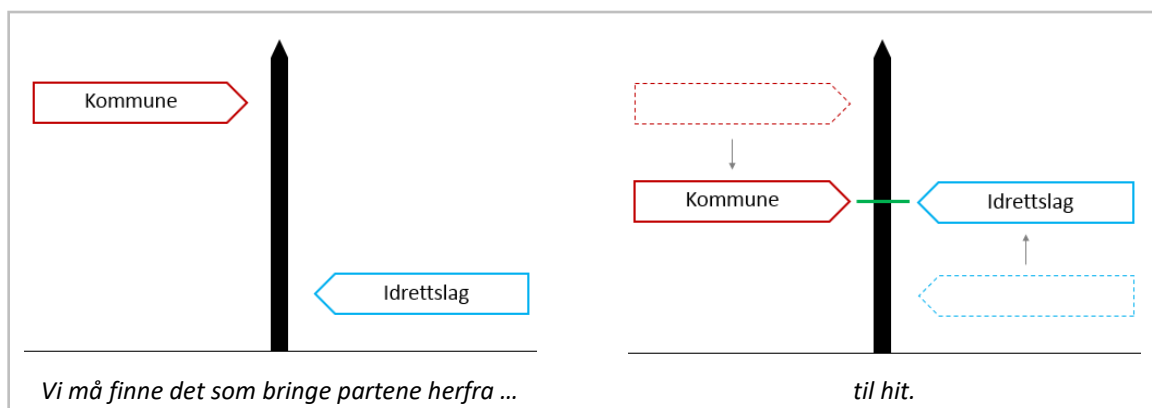
Partene er heller ikke jevnbyrdige. Kommunen er den store, profesjonelle parten som gjerne forventer et mer formalisert samarbeid enn de frivillige kan være med på. De frivillige organisasjonene er mer muntlige i formen og gjerne representert av privatpersoner som ikke ønsker å forplikte seg eller organisasjonen for mye. De har ofte erfart at man lett blir stående igjen alene med både arbeidet og ansvaret, og at kommunen viser lite forståelse og samarbeidsvilje når ting skjærer seg litt.

Det er utfordrende å få til samarbeid mellom to parter som er så ulike. Selv om det ligger penger på bordet er det ingen selvfølge at det er interessant for et idrettslag å forplikte seg til samproduksjon med kommunen. Og motsatt, selv om kommunen har penger er det ikke sikkert kommunen har tilstrekkelig tro på at samarbeidet med idrettslaget vil fungere.

Så gitt at de økonomiske forutsetningene er til stede, altså at kommunen er villig til å betale for det frivillige arbeidet, er spørsmålet om man klarer å få på plass en samarbeidsavtale som ivaretar begge partenes kjerneinteresser på en god måte. Klarer man å få frem de faktorene som gir begge parter den nødvendige motivasjonen for å samarbeide? Det er et spørsmål som rommer mye og som vi må besvare i prosjektet. Et par eksempler rundt dette:

- Idrettslaget består av frivillige som bruker sin fritid til å drive klubben med aktiviteter, nødvendig organisasjonsarbeid og dugnader. Det vil i utgangspunktet være lite tilleggskapasitet til planlegging og organisering av større, permanente oppdrag av typen samproduksjon med kommunen. Det kanskje største problemet, som gjelder generelt for frivillig sektor, er at det er vanskelig å binde opp frivillige i faste arbeidsoppgaver. For mange går ikke frivilligheten lenger enn at man forbeholder seg retten til å melde forfall hvis andre planer kommer i veien.
- Kommunen har nærmest motsatte behov, noe som er spesielt fremtredende for helse- og omsorgssektoren, der ønsket om og potensialet for nyttig samproduksjon kanskje er størst. De som påtar seg oppgaven med å kjøre ut mat til hjemmeboende eldre må også *gjøre* det, hver gang og til rett tid. Samtidig må kommunen vite at oppgavene utføres i tråd med lovverket og interne instruksjoner som er relevant for tjenesten. For helse- og omsorgstjenestene kan det fort bli omfattende. Hvis ikke kommune kan stole på at dette blir ivaretatt i samproduksjonen, vil avtalen med idrettslaget raskt bli mer til byrde enn hjelp.

I prosjektet skal vi finne løsningene som kan bevege disse to svært ulike partene til et felles møtepunkt der begge får sine kjerneinteresser ivaretatt, som igjen danner grunnlaget for en stabil og varig samproduksjon.

Denne tilnærmingen følger prinsippet om å skape løsninger gjennom å fokusere på partenes grunnleggende interesser i saken. Hva må til for at begge blir tilstrekkelig fornøyd til at de vil delta i en samproduksjon? Vi tror partenes naturlige interesser er sterke nok til å gi prosjektet et godt utgangspunkt for å lykkes: Kommunen er utfordret på arbeidskraft og økonomi, idrettslagene har arbeidskraft og trenger inntekter. Og som tilleggseffekt tror vi samproduksjonen kan bidra til økt bærekraft gjennom å styrke lokalsamfunnets sosiale kapital.

4. Å involvere idrettslagene i ideelt arbeid kan skape positive ringvirkninger i lokalsamfunnet

Å øke lokalsamfunnets sosiale kapital vil gjøre det lettere å mobilisere alle gode krefter. Det betyr styrking av sivilsamfunnets evne til å skape tillit mellom borgerne, og samarbeid om løsninger på kollektive utfordringer. Her kan idrettslagene med sine nettverk på tvers av generasjoner og sosiale skillelinjer få en sentral rolle.

For ideelle organisasjoner er det ikke motivasjonen og kompetansen som begrenser omfanget på det frivillige arbeidet, men heller lokallagets størrelse. Ofte har de ikke medlemmer nok til å ta på seg omfattende oppgaver. For idrettslagene kan det være motsatt; de mangler erfaring med ideelt arbeid men kan til gjengjeld stille mannsterke. Ideelle organisasjoner og idrettslag (interesseorganisasjoner) kan derfor utfylle hverandre gjennom samarbeid, og frigjøre et betydelig potensial for frivillig arbeid og samproduksjon med kommunen.

Dette samarbeidet bør tjene interessene til de frivillige som drives av ideelle motiver og vil jobbe gratis, uten å skape motvilje mot at idrettslagene får noe betalt. At betalingen går tilbake til frivilligheten, altså idrettslagene, og ikke privatpersoner kan tvert imot bidra til å styrke motivasjonen. Man opplever å hjelpe den personen som mottar tjenesten, til kommunen som er ansvarlig for tjenesten og til idrettslaget som samarbeider om tjenesten. Dette vil være særlig tydelig der besteforeldres frivillige innsats kan styrke grunnlaget for barnebarnas fritidsaktiviteter i idrettslaget. Dette kan gjøre det mer attraktivt å melde seg som frivillig til uegennyttig arbeid.

Et tredje moment som kan bidra til å styrke frivilligheten er at barn og unge i idrettslagene kan få positive erfaringer med ideelt arbeid gjennom å delta i samproduksjonen. Det kan bidra til større oppmerksomhet om andres behov og livssituasjon og den rollen man har og kan spille i lokalsamfunnet. Det kan på sikt bidra til at flere velger doble medlemskap; ett i idrettslaget og ett i en ideell organisasjon. Samproduksjonen kan dermed fungere som en rekrutteringsarena for de ideelle organisasjonene, der potensielt nye medlemmer får mulighet til å prøve seg litt frem og kan bli trygget på hva det innebærer gjøre en innsats for andre.

For kommunene er det spesielt viktig å jobbe for løsninger som øker folks engasjement for lokalsamfunnet generelt, og generasjonssolidaritet spesielt. Det er på mange måter her det avgjøres om vi makter å bevare velferdssamfunnet slik vi kjenner i dag. Kommunene må selv bestemme hva de kan tenke seg å engasjere frivillige til, men vi tipper at ulike tjenester for hjemmeboende eldre er aktuelle (besøksvenn, transporttjenester, matutkjøring, snømåking, aktiviteter og trening). Samproduksjon av slike tjenester kan bidra til at flere eldre kan og ønsker å bli boende hjemme, som vil lette trykket på kommuneøkonomien, samtidig som flere mennesker i lokalmiljøet «får øynene opp for hverandre».

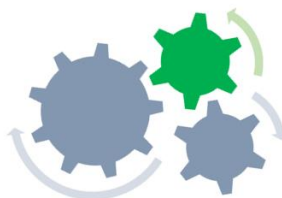
I det hele tatt kan et utvidet samarbeid mellom ulike deler av frivillig sektor skaper tettere bånd og større solidaritet i lokalsamfunnet. Man blir bedre kjent med flere gjennom å jobbe mot samme, allmennyttige mål. Man bryr seg mer om hverandre, ser tydeligere at hver og en kan gjøre en forskjell, og det blir lettere å engasjere seg i det som rører seg i lokalsamfunnet. Det vil styrke grunnlaget for lokaldemokratiet, og det vil styrke kommunen som helhet.

5. Produktet vårt skal gjøre samproduksjonen verdifull for både kommunen og idrettslaget

Samproduksjonen må skape verdi for partene, ellers er den ikke interessant. Det krever avtaler, kunnskap, god organisering og effektiv gjennomføring. Partene må koordineres og de trenger verktøy som er enkle å forstå og bruke. Dette skal vi utvikle i prosjektet, i samarbeid med de fremtidige brukerne.

Vi mener det utvilsomt foreligger et betydelig potensial for samproduksjon mellom kommuner og idrettslag. Men å utløse det vil kreve koordinering, metoder og verktøy som er spesielt utviklet og tilrettelagt til formålet, som kan skape trygghet og effektivitet. Så vidt vi vet finnes det i dag ikke løsninger som har den detaljeringsgraden vi mener er nødvendig for å lykkes. Kommunaldepartementet har gitt ut det de kaller et inspirasjonshefte (9), og KS og Frivillighet Norge har i felleskap laget en plattform (10). Begge disse omhandler temaet på et overordnet nivå.

Samtidig avdekker undersøkelser i bl.a. helse- og omsorgssektoren (11) behov for løse en rekke praktiske problemstillinger som hemmer samarbeidsmuligheten, i stor grad de samme som vi påpeker. Men vi kjenner ikke til at noen har tatt tak i dette og jobbet systematisk for å finne løsninger egnet for bruk i større skala. Det er her vår produktutviklingsidé kommer inn.

Prosjektets mål er å lage et produkt som fungerer som «tannhjulet» mellom kommuner og frivillige, som muliggjør trygg, effektiv og verdifull samproduksjon.

Det mangler noe mellom kommunene og idrettslagene, som kan gjøre at partene finner den nødvendige motivasjonen for å søke et samarbeid, som kan få partenes risiko i samarbeidet ned på et akseptabelt nivå, og som gjør at samarbeidet blir så lett at begge parter oppnår noe verdifullt.

I øyeblikket ser for oss fire elementer som vi må utvikle og detaljere videre i prosjektet:

1. Rammeverk. Grunnleggende rammer for hvordan samarbeidet mellom kommunen og idrettslaget skal være, hensiktsmessige måter å organisere arbeidet på alt etter tjenestetype, avtaleverk som gir partene tilstrekkelig juridisk dekning/trygghet, osv.
2. Opplæring. Moduler og prosesser for å sikre at partene har en grunnleggende forståelse av hverandres virksomhet, er bevisste på og respekterer hverandres kjerneinteresser i samarbeidet og at utførende personell i idrettslaget til enhver tid besitter nødvendig kunnskap og ferdigheter til å utføre tjenesten.
3. Verktøy. Enkle rutiner og verktøy som alle får til å bruke, som bidrar til at samproduksjonen kan skje på en effektiv og pålitelig måte, som sikrer at tjenester utføres med rett kvalitet til rett tid, og er nyttige for alle parter: tjenestemottaker, kommunen og idrettslaget.
4. Koordineringsrollen. Samarbeidet må koordineres og rollen kan tillegges en av partene, ofte kommunen, eller kanskje en frivilligsentral. Men hvis ingen av partene vil eller kan ha rollen, skal vi kunne ta den. Vi må finne løsninger som gjør at rollen kan ivaretas uten å være lokalisert på stedet. En god løsning på det vil kunne resultere i et mer konkurransedyktig produkt.

Økt innsikt gjennom forprosjektet vil naturligvis kunne medføre justeringer av ovennevnte, men punktene skisser i alle fall retningen vi ser for oss i øyeblikket.

Som kjøpere av produktet ser vi for oss følgende:

- Kommunene, som «eier» problemene produktet skal bidra til å løse, vil være den største og viktigste kundegruppen.
- Norges idrettsforbund, kan tenkes å ville bidra til å gjøre produktet tilgjengelig for klubber slik at idrettsbevegelsen også kan være en pådriver for samproduksjon.
- Større idrettslag, kan være interesse i å kjøpe produktet til egen bruk. Organiseringen av det frivillige arbeidet som utføres i et idrettslag er ofte unødvendig tidkrevende og det svekker viljen til å stille opp. Produktet vil kunne bidra til effektivisering intern i større klubber.

Det er viktig å presisere at det ikke er meningen at sluttproduktet kun skal fungere for idrettslag. Vi velger å avgrense prosjektet til en del av frivillig sektoren fordi det ellers ville blitt for omfattende, og spissingen mot idrettslag skyldes at det er de vi kjenner aller best, og der vi ser det største innovasjonspotensialet. Men de praktiske utfordringene knyttet til samproduksjon med kommunen er i stor grad felles for både interesseorganisasjonene og de ideelle organisasjonene. Hvis vi lykkes med prosjektet og finner løsninger som fungerer for idrettslagene, er det grunn til å tro at disse kan brukes av hele frivillig sektor.

Videre kan en løsning som fungerer i Norge danne utgangspunkt for å utvikle lignende systemer for Sverige og Danmark, som har mye av den samme kommunestrukturen, frivillighetskulturen og idrettsbevegelsen som oss. Velferdsutfordringene som må løses i fremtiden er jo felles for de skandinaviske landene.

6. Forprosjektet skal brukes til å avklare forutsetninger og finne samarbeidspartnere

For å få et godt prosjektresultat må vi ha med de riktige samarbeidspartnerne. Vi må finne både kommuner og idrettslag som ønsker samproduksjon, og vil delta med nok kapasitet og kunnskap. Og ikke minst må vi finne samarbeidspartnere som kan hjelpe oss med å designe selve produktet og salgsmodellen, og sikre våre rettigheter.

Vi planlegger å gjennomføre følgende hovedaktiviteter i forprosjektet:

- Kvalifisere et nødvendig antall kommuner og idrettslag (brukerne) til å delta i hovedprosjektet.
- Avklare samarbeid med KS og Norges idrettsforbund, som representerer brukerne nasjonalt.
- Tilknytte oss nøkkelpartnere som vi kan samarbeide med i utviklingen av systemet/produktet.
- Kartlegge og studere eksisterende løsninger på området, som er relevant å ta med seg/ta hensyn til i prosjektet.
- Lage et prosjektdesign for hovedprosjektet som styrker gjennomføringsevnen i utviklingsfasen og skaper grunnlag for et godt sluttresultat.

Gjennom våre tidligere erfaringer fra samarbeidsprosjekter mellom kommuner og frivillige/idrettslag vet vi at de fleste prosesser blir mer omfattende enn vi ellers er vant til, og at det er særlig tidkrevende å få på plass avtaler, selv de tilsynelatende små og enkle. I det hele tatt er det nødvendig

å ha stor tålmodighet og godt med tid. Dette er jo et av hovedproblemene prosjektet skal løse, men vi er forberedt på å møte det samme i selve prosjektgjennomføringen, helt fra starten av.

Store deler av forprosjektaktivitetene er derfor avsatt til samtaler og avklaringer med kommuner og idrettslag som kan være aktuelle for prosjektet. Men det kan også være at vi prøver å få med lokallag til ideelle organisasjon. Det gir mulighet til å teste ut hvordan ideelle organisasjoner og interesseorganisasjoner kan samarbeide om samproduksjonen med kommunen (jf. kap. 4).

Det blir viktig å avklare kommunenes og idrettslagenes interesse for samproduksjonsløsninger, og finne aktuelle tjenesteområder som kan legges til grunn for arbeidet i hovedprosjektet. Det må være realisme bak valgene som foretas, slik at prosjektet kan komme opp med virkelighetsnære løsninger. Dermed vil kommunene og idrettslagene i prosjektet også kunne ha forventninger om konkret nytte av å delta; de bør kunne ta i bruk løsninger når hovedprosjektet er over.

Det er viktig at deltakerne vi kvalifiserer har tilstrekkelig vilje og evne til å delta i prosjektet. Vi har erfart at fremdriften nesten stopper helt opp fordi én part av ulike grunner velger å nedprioritere sitt engasjement midtveis i prosjektet. Vi vil ha med samarbeidspartnere som med stor sannsynlighet blir med hele veien til mål.

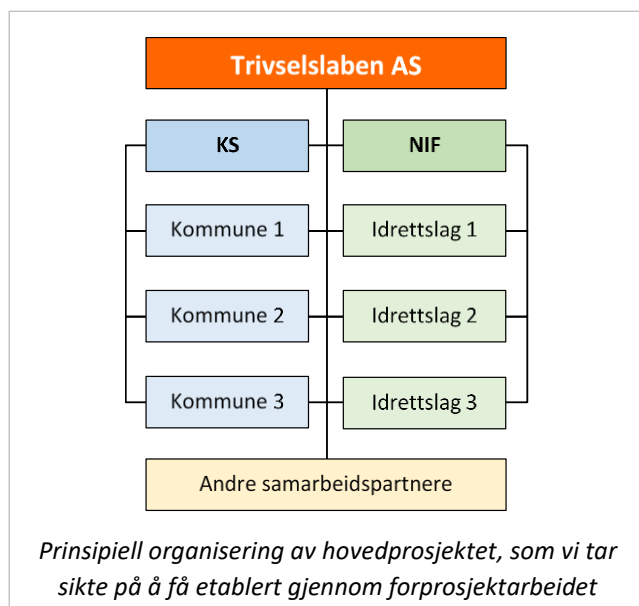
Vi ønsker også å avklare muligheten for samarbeid med sentrale parter som KS og Norges idrettsforbund (NIF). KS og NIF har i felleskap laget en veileder for samarbeid mellom kommune og idrettsråd (12). Veilederen er ikke spisset mot det vi ønsker å utvikle, men inneholder mange nyttige tips og viser at det i alle fall på sentralt hold er vilje til samarbeid mellom kommuner og idrettsbevegelsen. Vårt prosjekt bør kunne være interessant for både KS og NIF, som støttespillere eller gjennom aktiv deltakelse, kanskje også med finansiering til hovedprosjektet.

Noen kommuner har fått etablert samarbeid med ideelle frivillige på enkeltområder (10, 13, 14). Dette synes ofte å være litt større kommuner med ressurser til å systematisere og organisere samarbeidet med frivillige. Det er ikke alltid slike systemer passer for mindre kommuner. Dessuten mangler det åpenbare incentiver for at kommuner som har funnet nye løsninger skal jobbe for å spre de til andre kommuner. Dermed ser vi et klart behov for å utvikle og lansere en løsning som gjør det enkelt for kommuner å etablere og drifte samproduksjon med frivillig sektor, med fokus på idrettslag.

Vi må også få på plass samarbeidspartnere på systemutvikling, kanskje også tjenstedesign.

I hovedprosjektet må vi få utviklet bruker- og driftsvennlige løsninger som sikrer at samproduksjonen kan skje med tilstrekkelig effektivitet og pålitelighet. Det er avgjørende for at partene skal oppleve at samarbeidet har en verdi.

I prosjektet «Alle skal med» (jf. kap. 8) har vi jobbet med å utvikle en app for et fritidsfond myntet på frivillig sektor. Vi har fått erfare at det ligger mye arbeid bak en god og velfungerende løsning. Hvilke digitale løsninger sluttproduktet vil inneholde vet vi ikke nå, men at det blir en helt sentral del er vi sikre på.

Referanser

- 1 Meld. St. 29 (2016-2017) *Perspektivmeldingen 2017*
- 2 Meld. St. 15 (2017-2018)) *Leve hele livet. En kvalitetsreform for eldre*
- 3 *Leve hele livet*, s. 33
- 4 Frivillighet Norge. *Om frivillig sektor i Norge*,
http://www.frivillighetnorge.no/no/faq/om_frivillig_sektor_i_norge/#undefined
- 5 *Leve hele livet*, s. 83
- 6 <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/l15MAo/frykter-darligere-eldreomsorg-flere-steder-i-norge>
- 7 Norges idrettsforbund. *Norsk idretts nøkkeltall 2016*, s. 5
- 8 Kvalnes Ø (2015). *Hjelp. Hvordan kan vi gjøre en forskjell for andre?* Cappelen Damm.
- 9 Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2015). *Samarbeid mellom frivillige og kommuner. Råd og veiledning til kommuner som vil inngå samarbeid med frivillige*. Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon.
- 10 Frivillighet Norge og KS (2017). *Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor*.
- 11 Johansen B, Kleiven H H, Solbjør M (2012). *Samarbeid mellom kommuner og frivillig sektor på pleie- og omsorgsfeltet – en kartlegging*. Rapport 2012:15 Trøndelag Forskning og Utvikling.
- 12 Norges idrettsforbund og KS (2009). *Når én pluss én blir mer enn to. En veileder for samarbeid mellom kommune og idrettsråd*.
- 13 Sykepleien <https://sykepleien.no/2016/04/sykehjem-fikk-designpris>
- 14 *Leve hele livet*, s. 16-17